



NEMZETI FEJLESZTÉSI  
MINISZTERIUM

---

## **A megújuló energia helyzete és támogatása Magyarországon**

**Szabó Zsolt**

fejlesztés- és klímapolitikáért, valamint kiemelt  
közszolgáltatásokért felelős államtitkár

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

---

Budapest, 2016. április 4.

## Az előadás tartalma

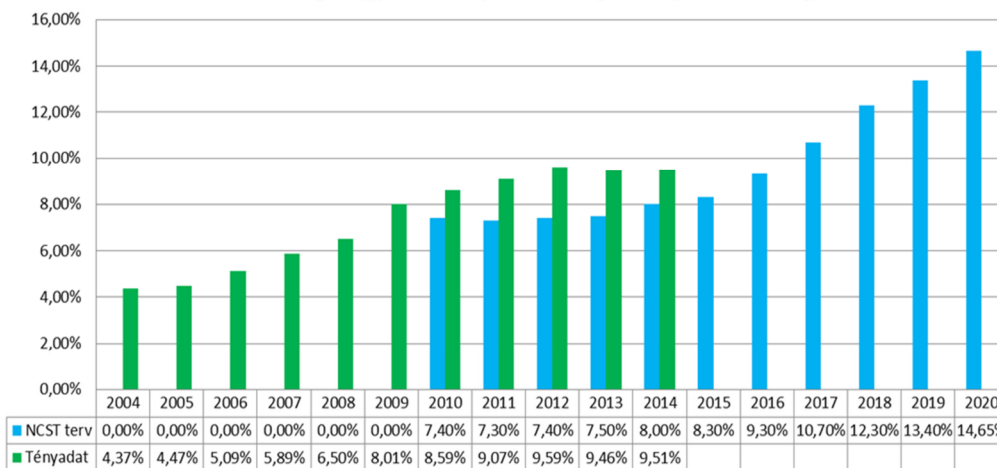
- I. **Megújuló energiapolitikai irányvonal  
Magyarországon**
- II. **Megújuló energia és az energiahatékonyság  
támogatási rendszere**
- III. **Szemléletformálás**



I.  
**Megújuló energiapolitikai irányvonal  
Magyarországon**

## Célszámok elérése Magyarországon

A megújuló energiaforrásból előállított energia részaránya a teljes bruttó energiafogyasztásból (terv- és tényadatok) 2004-2020-ig



4

Magyarország Megújuló Hasznosítási Cselekvési Terve (NCST) – Eurostat

**Részarány-kötelezettségünk van (nem energiamennyiség)!!!**

A statisztikai adatok igazolják, hogy hazánk a 2010-ben meghatározott ütemterv szerint (illetve azt túlteljesítve) halad a 2020-as EU-s célszámok teljesítése felé. Az EUROSTAT által nyilvántartott, tagállami jelentésre támaszkodó adatbázis alapján, a **2014-es megújuló energia részarány** hazánkban a bruttó végső energiafogyasztáson belül jelentősen meghaladta az eredetileg erre az évre kitűzött 8%-os értéket; **9,51%-ra** emelkedett. **A megújuló alapú villamosenergia-termelés aránya teljes villamos energia felhasználáshoz képest 7,28 %**, a teljes közlekedési szektorban felhasznált megújuló alapú energiaforrások aránya **6,93 %**, a fűtés-hűtési szektorban a megújulók aránya **12,40 %**.

Magyarország időarányosan 2010 óta minden évben teljesítette az NCST-ben foglalt **teljes megújuló energia részarányra vonatkozó célkitűzéseket**.

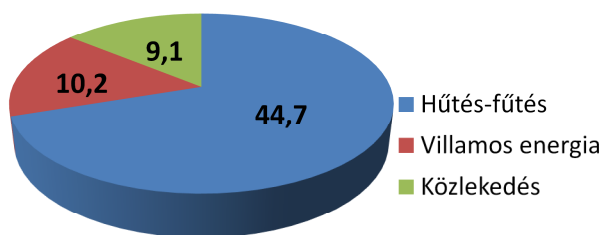
### Jelenlegi megújuló energiafelhasználásunk összetétele

Hazánk megújuló energia felhasználási lehetőségei elsősorban a **fűtési szektorban** vannak kiaknázva.

Ezt tükrözi a 2014-es év megújuló energiafelhasználásának összetétele is:

- **70 % fűtés-hűtés,**
- **16 % villamos energia,**
- **14 % közlekedés.**

Megújuló energia ágazati mix részaránya 2014-ben  
(PJ)



5

Hazánk megújuló energia felhasználási lehetőségei elsősorban a **fűtési szektorban** kihasználtak.

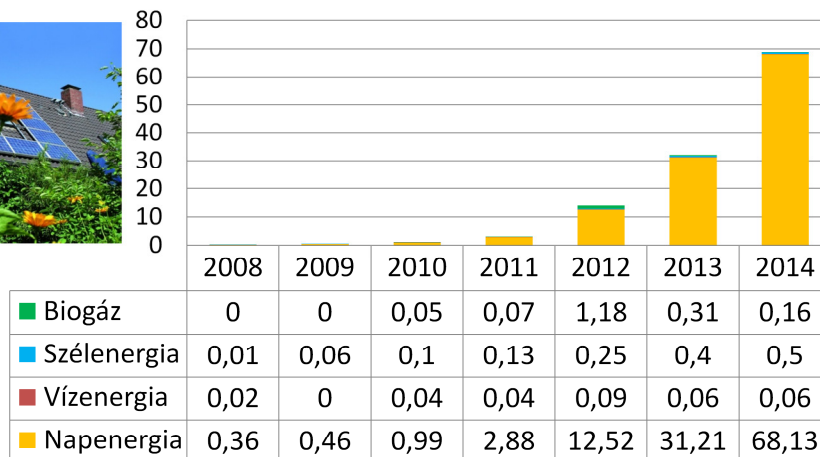
Ezt tükrözi jelenlegi megújuló energiafelhasználásunk összetétele is, amelynek **70 százaléka fűtés-hűtés, 16 százaléka villamos energia, 14 százaléka közlekedési célú. Teljes (tényleges) megújuló energia termelés 64 PJ volt 2014-ben.**

Adottságainkra építve, a fűtési és hűtési célú megújuló energia felhasználás során továbbra is kiemelten szerepel a napenergia hasznosítás és a geotermia.

### A háztartási méretű kiserőművek (HMKE) beépített teljesítőképességének alakulása energiaforrások szerint (2008-2014)



MW



6

#### Háztartási méretű kiserőművek (HMKE):

Olyan kisméretű (1 kV-nál (kilovolt) nem nagyobb feszültségű) hálózatra csatlakozó kiserőművek, amelyek csatlakozási teljesítménye egy csatlakozási ponton nem haladja meg az 50 kVA-t. Ez jó közelítéssel a legfeljebb 50 kW (kilowatt) beépített teljesítőképességű kiserőműveket jelenti.

**Az elmúlt években a HMKE terén hatalmas fejlődés volt tapasztalható, mely bizonyos tekintetben a társadalom környezettudatos szemléletének fejlődését is tükrözi. (+OP források, + szaldó elszámolás hatalmas támogatásnak számít!)**

Üzenet: Fontos célnak tekintjük, hogy növeljük a decentralizált energiatermelést, + lakosság környezettudatos szemléletét.

A céljaink eredménye jól látszik az alábbi táblázatban. 2010-óta a HMKE beépített kapacitás csaknem hetvenszeresére növekedett. Meglátásunk szerint a rendszer szabályozhatóság miatt ez egy jó irány, amit a jövőben is támogatni tervezünk. Főleg a saját fogyasztásra termelést!

A háztartási méretű naperőművek egyre növekvő elterjedését a bekerülési költségük rohamos csökkenése, a rájuk vonatkozó „szaldó elszámolás” is jelentősen segítette.

Darabszámot tekintve **a legtöbb HMKE 5 kW alatti kategóriában található**, tehát ebben a **lakossági szegmensre leginkább jellemző kategóriában létesült a legtöbb háztartási méretű kiserőmű**., pályázati úton hozzáférhető beruházási támogatások segítették.

**II.**  
**Megújuló energia és az energiahatékonyság**  
**támogatási rendszere**

## Megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság alkalmazását elősegítő fő hazai támogatási programok

- A megújuló- és alternatív energiaforrásokból előállított villamos energia támogatási rendszer (**METÁR**) – kidolgozás alatt
- Hazai költségvetési forrásból, kvótabevételekből (Zöld Beruházási Rendszer és Zöldgazdaság Finanszírozási Rendszer) 2014-től: **Otthon Melege Program**



Hazai megújuló- és alternatív energiaforrásokból előállított villamos energia működési támogatása jelenleg átalakítás alatt van.

A megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő támogatási programok egyik meghatározó forrása 2014-től az Otthon Melege Program, hiszen hazánknak fontos szempont az energiahatékonyság.



## Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (2014/C 200/01)

Az új támogatási programokra vonatkozó alapfeltételek:

- a támogatást a piaci áron felül fizetett felárként (**prémium**) kell nyújtani, amennyiben a termelők közvetlenül a piacon értékesítik a villamos energiát;
- a kedvezményezetteknek szokványos **kiegyenlítési feladataik** vannak, amennyiben vannak likvid, napon belüli piacok;
- intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a termelőket ne ösztönözze semmi arra, hogy **negatív árak** esetén is termeljenek villamos energiát
- új támogatás csak versenyeztetési (**tendereztetési**) ajánlattételi eljárásban nyerhető majd el 2017-től.

A Bizottság Iránymutatást adott ki 2014-ben a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról, mely 2016. január 1-jétől jelentősen megváltoztatja a megújuló villamosenergia-termelés korábbi támogatási szabályait. Az új rendszer segíti, hogy a megújuló energiaforrások a 2020 és 2030 közötti időszakban már versenyképesé váljanak. Ebben az időszakban a támogatásokat és a kiegyenlítési feladatok alóli mentességeket degresszív módon ki kell vezetni.

Az új támogatási programokra 2016. január 1-jétől vonatkozó alapfeltételek:

- a támogatást a piaci áron felül fizetett felárként kell nyújtani, amennyiben a termelők közvetlenül a piacon értékesítik a villamos energiát;
- a kedvezményezetteknek szokványos kiegyenlítési feladataik vannak, amennyiben vannak likvid, napon belüli piacok;
- intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a termelőket ne ösztönözze semmi arra, hogy negatív árak esetén is termeljenek villamos energiát.
- A támogatások kiosztásának módja is megváltozik. Fő szabály szerint új támogatás csak versenyeztetési (tendereztetési) ajánlattételi eljárásban nyerhető majd el 2017-től. Ez biztosítja majd a támogatások optimális, költséghatékony felhasználását.

### Miért kell a METÁR?

- A régi hazai megújuló villamosenergia-termelési működési támogatási rendszer (Kötelező átvételi (KÁT) rendszer) nem felel meg az Iránymutatás követelményeinek (a KÁT az utolsó hatályos szerződés kifutásáig marad életben, 2041)
- 2020-as megújuló energiapolitikai célok teljesítéséhez szükséges a megújuló energiatermelést ösztönző működési támogatási rendszer módosítása
- A METÁR költséghatékonyabb lesz, mint a KÁT
- METÁR-t be kell jelenteni az Uniónak, így a METÁR indulása Uniós jóváhagyáshoz kötött, terveink szerint 2017. január 1-től elindul a rendszer

Hazánk számára a 2020-as megújuló energiapolitikai célok teljesítéséhez a megfelelő jogi szabályozás biztosítása, a világos szakpolitikai irányvonalak rögzítése és a beruházási támogatások (főként az operatív programok segítségével) rendelkezésre bocsátása mellett, a megújuló energiatermelést ösztönző működési támogatási rendszer módosítása is szükséges.

A jelenlegi hazai megújuló villamosenergia-termelési és működési támogatási rendszer (Kötelező átvételi (KÁT) rendszer) nem felel meg az Iránymutatás követelményeinek, ezért a KÁT helyett olyan új támogatási rendszert kell kidolgozni, amely teljes mértékben megfelel az Iránymutatásnak. Az új magyar megújuló működési támogatási rendszer (METÁR) az Iránymutatás követelményein alapul, de az Iránymutatás alapkövetelményeinek teljesítésén belül él az Iránymutatás által megengedett eltérések alkalmazásának lehetőségével, valamint figyelembe veszi az eddigi magyar és a nemzetközi tapasztalatokat is.

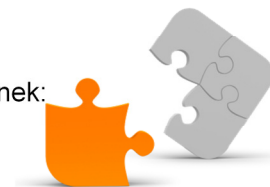
A jelenlegi hazai megújuló villamosenergia-termelési és működési támogatási rendszer (KÁT) az utolsó hatályos szerződés kifutásáig marad életben (maximum 2045.01.01-ig). Az új rendszer legkorábban 2016 második felében tud majd elindulni, ezután már csak az új rendszerben (METÁR) kaphatnak működési támogatást az újonnan belépő megújuló áram termelők.

A METÁR-t, mint megújuló energiatermeléshez nyújtott új, működési támogatási programot, **be kell jelenteni az Uniónak**. Optimális esetben 2017. január 1-től elindulhat a METÁR és kiírásra kerülhet az első, kis kapacitású tender.

## Az Iránymutatás alapkövetelményei alóli kivételek a METÁR szerint

Kötelező átvételben csak a következő termelők részesülhetnek:

- **0,5 MW alatti** erőművek;
- **demonstrációs** projektek.



A **0,5-1,0 MW közötti erőművek** esetében a termelő értékesíti az áramot a piacon, és a termelő fizeti meg a kiegyenlítő energia költségeit, de nem kell tendereljáráson részt vennie.

A **szélerőművek** támogatást csak pályázati úton kaphatnak.

A **szélerőművekre vonatkozó létesítési/építési engedélyek pályázati kiírását** továbbra is a 33/2009. (VI. 30.) **KHEM rendelet** szabályozza (régi szabályozás marad életben, kisebb módosításokkal, hogy megfeleljen az új rendszernek).

A METÁR az Iránymutatás követelményein alapul, de az Iránymutatás alapkövetelményeinek (piaci értékesítés, kiegyenlítői költségek viselése, negatív árak nem ösztönzése) teljesítésén belül él az Iránymutatás által megengedett eltérések alkalmazásának lehetőségével.

A METÁR is kivételként fogja kezelni a 0,5 MW-nál kisebb kapacitású erőműveket és a demonstrációs projekteket, azaz kötelező átvételben részesülhetnek a 0,5 MW alatti erőművek és a demonstrációs projektek.

A demonstrációs projektek kapacitástól függetlenül kivonhatóak az előírások alól. A demonstrációs projektek támogatásánál egyedi támogatás megállapítást fog alkalmazni a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH). A meghatározás alapjait jogszabályban (MEKH rendelet) rögzítjük, így biztosítható az átláthatóság.

A **0,5-1,0 MW közötti erőművek** esetében a termelő értékesíti az áramot a piacon, és a termelő fizeti meg a kiegyenlítő energia költségeit, de **nem kell tendereljáráson részt vennie**. A kötelező átvételi ár és a 0,5 MW és 1 MW közötti erőművekre alkalmazandó adminisztratív ár alapjául szolgáló bázisárakat a METÁR kormányrendelet mellékleteiben rögzítjük. (A korábbi rendszer is így szabályozta a kérdést).

A **szeles pályázatok kiírásának szabályai**: a MEKH továbbra is a 33/2009. (VI. 30.) **KHEM rendelet** alapján szabályozza a szélerőmű létesítésére irányuló pályázat kiírását (régi szabályozás marad életben, kisebb módosításokkal)

## A prémium típusú támogatás

- Az erőműveknek a termelt zöld áramot a szabadpiacon kell értékesítenie
- A piaci referencia ár (HUPX átlagár) a támogatott árra kerül kiegészítésre (prémiumként)
- Prémium viszonyítási alapja a piaci referencia ár, nem a termelő által a piacon elért ár
- Termelő bevétele: piaci értékesítés + prémium = támogatott ár
- Barna prémium: a biomasz/biogáz erőművek értékcsökkenését követően a fosszilis tüzelőanyagra való átállás elkerülésére
- A hulladék biomasszában minősülő arányának mértékében lehet prémiumra pályázni a hulladék égető erőműveknek is



Az Iránymutatás értelmében a megújuló erőműveknek a termelt zöld áramot a **szabadpiacon, piaci áron kell értékesítenie**, ezért a hazai rendszerben is bevezetésre kerül a prémium típusú támogatás a kötelező átvétel mellett. Az új rendszerben az erőművek a piacon maguk értékesítik a villamos energiát.

A havonta utólag meghatározott piaci referencia ár (HUPX átlagár) **a támogatott árra kerül kiegészítésre (prémiumként)**. A bevezetésre kerülő lebegő **prémium viszonyítási alapja a piaci referencia ár**, azaz nem az adott termelő által ténylegesen elért ár, hanem egy transzparens, iránymutató piaci ár (szervezett piaci árak alapján kalkulált átlagár). A termelő bevétele egyrészt a piaci értékesítésből, másrészt a Ft/kWh-ban meghatározott egységnyi támogatás és az értékesített mennyiség szorzataként kialakuló támogatási összegből adódik össze.

### Barna Prémium

Az Iránymutatás szerint a biomaszával (biogázzal) üzemelő erőműveknek az erőmű értékcsökkenését (prémium vagy kötelező átvétel támogatását) követően nyújtott működési támogatás bizonyos feltételek teljesülése esetén a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető.

A támogatási rendszerből kikerülő biomasz/biogáz erőművek leállításának és fosszilis tüzelőanyagra való átállításának elkerülése érdekében a működés támogatását a METÁR rendszerben folytatni fogjuk (barna prémium),

**A hulladék biológiailag lebomló része** (azaz biomasszában minősülő) arányának mértékében lehet prémiumra pályázni a hulladék égető erőműveknek is.

## A METÁR terhei

- METÁR rendszer terheit továbbra is az egyetemes szolgáltatásra nem jogosult villamos-energiafogyasztók fogják viselni (nem a lakosság)
- Éves támogatási keret meghatározása szükséges a terhek korlátozására a tenderezés nélküli támogatásoknál
- A versenyeztetési eljárásnál a teher a tenderkiírásokkal szabályozható
- A METÁR bevezetése nélkül a 2020-ig beszerzendő, az Uniós kötelezettségek teljesítéséhez szükséges villamosenergia-mennyiség a becslésünk alapján 21%-kal lenne költségesebb a régi támogatási rendszer (KÁT) keretein belül!



A METÁR rendszer terheit továbbra is az egyetemes szolgáltatásra nem jogosult villamos-energiafogyasztók fogják viselni. Azért, hogy ez ne érintse hátrányosan versenyképességüket - a megújuló célszámok figyelembevételével – a tenderezés nélkül kiosztható új támogatási jogosultságokra vonatkozóan éves támogatási keret meghatározásával korlátozás épül be a szabályozásba (miniszteri rendelet). A versenyeztetési eljárás esetén a fogyasztókra jutó többletterh a tenderkiírásokkal (meghirdetési gyakoriság, kapacitás korlátozható) szabályozható.

Végül elmondható, hogy az új támogatási rendszer (METÁR) bevezetése nélkül a 2020-ig beszerzendő villamosenergia-mennyiség több, mint **21 %-kal** lenne költségesebb a régi támogatási rendszer keretein belül (KÁT).

## Otthon Melege Program

Otthon Melege Program meghirdetett alprogramjai	Forrás	Pályázatok száma
Háztartási nagygépek energia megtakarítást eredményező cseréje (hűtőgépcseré)	799 m Ft	25 821 db
Homlokzati Nyílászárócseré	1,1 Mrd Ft	2 821 db
Fűtőkorszerűsítés (Kazáncseré)	1,25 Mrd Ft	2 782 db
Társasházak energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatása	11,8 Mrd Ft	491 db
Háztartási nagygépek (mosógép) energia megtakarítást eredményező cseréje	1,9 Mrd Ft	44 248 db
<b>Összesen:</b>	<b>15,05 Mrd Ft</b>	<b>76 163db</b>



14

Az Otthon Melege Program keretében meghirdetett pályázati konstrukciók célja, hogy gyors, megfelelő intenzitású támogatáshoz juttassa a **lakosságot** az ország egész területén. A támogatások felhasználásával jelentősen javulhat a lakossági energia felhasználás hatékonysága, nagymértékben csökkentve ezzel a hazai széndioxid kibocsátást, ezzel hozzájárulva a hazai klímavédelmi és energiahatékonysági célok eléréséhez.

### Elért eredmények

Elmondható, hogy a program keretében meghirdetett pályázati kiírásokat óriási érdeklődés övezte. Három – hűtőgépcserére, fűtőkorszerűsítésre és mosógépcserére irányuló – alprogram esetében a meghirdetésre került keretösszeget a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium már megemelte, és további egy – társasházak komplex energetikai felújítására irányuló – alprogram esetében a keretemelés folyamatban van annak érdekében, hogy minél több magyar háztartás energiahatékonysági javulása legyen elérhető.

A 15 milliárd forint keretösszeg feletti programsorozatnak köszönhetően több mint 85 ezer háztartás energiahatékonysági javulása érhető el. Az elavult háztartási készülékek cseréjével akár 20 ezer, míg a lakóépületek korszerűsítésével akár 150 ezer forintot is megspórolhatnak a magyar családok éves a rezsikiadásaikon.

## Otthon Melege Program kibocsátás csökkentési hatása

### Mosógépek cseréje:

3 365 521 kWh/év – 3 121 648 kg CO<sub>2</sub>  
10-15.000 Ft éves megtakarítás háztartásonként

### Hűtőkészülékek cseréje:

9 557 974 kWh/év -- 8 795 490 kg CO<sub>2</sub>  
12-20.000 Ft éves megtakarítás háztartásonként

### Homlokzati Nyílászárócseré:

10 224 176 kWh/év -- 1 961 640 kg CO<sub>2</sub>  
30-75.000 Ft éves megtakarítás háztartásonként

### Fűtőkorszerűsítés (Kazáncsere):

21 995 623 kWh/év -- 4 663 700 kg CO<sub>2</sub>  
30-100.000 Ft éves megtakarítás háztartásonként

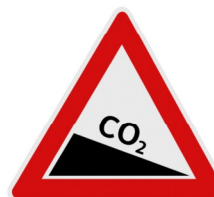
### Társasházak energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatása:

94 489 969 kWh/év – 20 932 180 kg CO<sub>2</sub>  
30-180.000 Ft éves megtakarítás háztartásonként

Eddig...

Több, mint 138 000 000 kWh  
éves energia-megtakarítás

Több, mint 38 000 000 kg  
éves széndioxid megtakarítás



**Az Otthon Melege Programnak köszönhetően a megvalósult projektekkel több, mint 138 GWh/év (gigawattóra) energia megtakarítást érünk el, illetve évenként több mint 38 000 tonna CO<sub>2</sub> kibocsátást előzünk meg.**

Háztartási nagygépek (mosógép vagy hűtőkészülék) energia megtakarítást eredményező cseréje alprogramok segítségével a háztartások évente 10-20 000 HUF-t tudnak megspórolni.

A homlokzati nyílászárócserékkel már jelentős, 30-75 000 HUF-ot, míg fűtőkorszerűsítéssel 30-100 000 HUF-ot spórolhat meg egy háztartás évente.

És végül, a legnagyobb megtakarítás a Társasházak komplex korszerűsítésével, energetikai felújításával érhető el, hiszen a felújítás mértékétől függően évi 30-180 000 HUF megtakarítás érhető el háztartásonként.

A programsorozat természetesen nem zárult le az 5. alprogram meghirdetésével, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a szakmai javaslatok figyelembevételével várhatóan idén nyáron két alprogramot is indít, amiknek a célja a hűtőkészülékek cseréje, illetve a családi házak energetikai korszerűsítése.

## Szemléletformálás

- **Cél:** figyelem felhívás az energia- és klímatudatos viselkedésformákra és annak előnyeire
- **Célcsoport:** a gyermekek, gyermekes családok, lakosság
- **Forrás:** KEHOP



Cél elsősorban a gyermekek korosztályt, a gyermekes családokat, lakosságot megmozdító programok támogatása, amelyek felhívják a figyelmet az energia- és klímatudatos viselkedésformákra és annak előnyeire. Kiírás keretösszege: **1 mrd Ft**, ami a KEHOP-ból lesz finanszírozva.



## Szemléletformálás az energetikában

### **Főbb támogatható tevékenységek:**

- *interaktív tematikus szemléletformálási programsorozatok szervezése és lebonyolítása*
- *települési figyelemfelhívó akciók*
- *tájékoztató előadások/workshopok/fórumok szervezése és lebonyolítása*
- *gyakorlatorientált, jó példákat közvetítő tanulmányi versenyek szervezése*

### **Támogatást igénylők köre:**

- *Települési önkormányzatok*
- *Alap és/vagy középfokú közoktatási intézmények (azok fenntartói és/vagy üzemeltetői és/vagy tulajdonosai és/vagy önállóan gazdálkodás esetén maguk az intézmények)*
- *Civil szervezetek*
- **Támogatás: 1 Mrd Ft (5-20 M Ft)**

**Köszönöm megtisztelő  
figyelmüket!**

